

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Τι ονομάζουμε παράγραφο;

- Παράγραφος είναι το **αυτοτελές τμήμα του λόγου που αναπτύσσει σε βάθος και με πληρότητα μια ιδέα**. Με τη χρήση της παραγράφου επιδιώκεται η επαρκής πληροφόρηση πάνω σε μια ιδέα, η οποία **αποτελεί μέρος του ευρύτερου προβληματισμού ενός θέματος**. Η προώθηση των ιδεών μιας έκθεσης γίνεται με παραγράφους.
- **Κάθε παράγραφος πραγματεύεται μία βασική ιδέα**. Με την παράγραφο προωθείται η σε βάθος διερεύνηση και ανάπτυξη αυτής της ιδέας.
- Η παράγραφος αποτελεί - δομικά και λειτουργικά - μια **μικρογραφία της έκθεσης**:
 - α. Από την άποψη της δομής, γιατί διαθέτει πρόλογο, κυρίως θέμα και επίλογο.
 - β. Από την άποψη της λειτουργίας, γιατί αποτελεί την αναλυτική αντιμετώπιση, διερεύνηση και πληροφόρηση πάνω σε ένα - επιμέρους - θέμα.

ΔΟΜΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ- ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Είναι η πρόταση, περίοδος στην οποία παρουσιάζεται η κύρια ιδέα της παραγράφου. Διαβάζοντάς την δηλαδή, καταλαμβάνουμε για ποιο πράγμα μιλάει η παράγραφος. Βρίσκεται συνήθως στην αρχή της παραγράφου.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ

Είναι οι επιμέρους ιδέες που αναπτύσσουν, αναλύουν, υποστηρίζουν και δικαιολογούν τη θεματική περίοδο.

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Λειτουργεί σαν συμπέρασμα και τονίζει την κύρια ιδέα της παραγράφου. Συχνά παραλείπεται. Εάν στην τελευταία περίοδο της παραγράφου δίνονται νέες πληροφορίες, νέα επιχειρήματα, στοιχεία που ενισχύουν τη θέση του συγγραφέα, τότε η περίοδος αυτή δε θεωρείται κατακλείδα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΚΑΛΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ

Σε μια καλή παράγραφο πρέπει να υπάρχει:

Μια παράγραφος θεωρείται καλογραμμένη, όταν διέπεται από τα εξής χαρακτηριστικά:

1. **Σαφής σκοπός:** σταθερή και ξεκάθαρη στάση του συγγραφέα απέναντι στο θέμα που πραγματεύεται.
2. **Επαρκής Ανάπτυξη:** το πληροφοριακό υλικό χρειάζεται να είναι πλήρες, στηρίζοντας έγκυρα και σφαιρικά το θέμα της παραγράφου.
3. **Ενότητα:** οι λεπτομέρειες θα πρέπει να έχουν άμεση σχέση με το θέμα της παραγράφου.
4. **Αλληλουχία νοημάτων:** οι λεπτομέρειες είναι σωστό να γράφονται με λογική σειρά, ώστε να οδηγούν ομαλά η μία στην άλλη. Έτσι αποφεύγονται οι νοηματικές επαναλήψεις και τα λογικά χάσματα.
5. **Συνοχή:** η λογική σύνδεση των λεπτομερειών, ώστε να μην παρουσιάζονται νοηματικά χάσματα.

Η συνοχή επιτυγχάνεται με τους παρακάτω τρόπους:

- Επανάληψη λέξης, φράσης ή πρότασης
- Αντικατάσταση (αντικαθιστούμε μια λέξη ή μια φράση με μια άλλη που μιλάει για το ίδιο πράγμα)
- Αντωνυμίες
- Σύνδεση των προτάσεων της παραγράφου με διαρθρωτικές (συνδεδετικές) λέξεις ή εκφράσεις

Συγκεκριμένα:

α. Προσθήκη: ακόμη, επίσης, επιπλέον, επιπρόσθετα, πέρα από αυτά

β. Αντίθεση: ωστόσο, όμως αντίθετα, αλλά, παρ' όλα αυτά, από την άλλη πλευρά, μολονότι

γ. Αιτιολόγηση: διότι, επειδή, εξαιτίας, ο λόγος/παράγοντας/αιτία που...

δ. Αποτέλεσμα: κατά συνέπεια, αποτέλεσμα, απόρροια, απότοκο, επίπτωση, για το λόγο αυτό...

ε. Συμπέρασμα: έτσι, λοιπόν, συμπερασματικά, συγκεκριμένα, άρα...

ζ. Διασάφηση – επεξήγηση: δηλαδή, με άλλα λόγια, συγκεκριμένα, ειδικότερα, αυτό σημαίνει..., λόγου χάρη, για παράδειγμα

η. Χρονική σχέση: κατ' αρχάς, αρχικά, πρώτα, έπειτα, ύστερα, τέλος, πριν...

θ. Έμφαση: αξίζει να σημειωθεί/να τονιστεί, να επισημανθεί, το κυριότερο, το σημαντικότερο, είναι αναγκαίο, ιδιαίτερα...

Παράδειγμα:

Η φιλοξενία είναι μια αρετή των Ελλήνων από τότε που εμφανίστηκαν στην ιστορία. Ήδη στα ομηρικά έπη περιγράφονται σκηνές πολύ εγκάρδιας φιλοξενίας, όπου ο ξένος επισκέπτης αντιμετωπίζεται ως ιερό πρόσωπο. Οι θεοί βέβαια των αρχαίων Ελλήνων – και ειδικά ο Δίας- πολύ συχνά έπαιρναν ανθρώπινη μορφή και εμφανίζονταν ως ξένοι στα σπίτια των ανθρώπων, για να τους βοηθήσουν σε διάφορα σημαντικά ζητήματα αλλά και για προσωπικές τους υποθέσεις. Επιπλέον, οι αρχαίοι Έλληνες κάθε φορά που ένας ξένος χτυπούσε την πόρτα τους, τον υποδέχονταν με τιμές και τον αντιμετώπιζαν ως ιερό πρόσωπο, έχοντας πάντα στο νου τους ότι μπορεί να είναι κάποιος θεός. Του έβαζαν να φάει, του γέμιζαν το ποτήρι με εκλεκτό κρασί, του έστρωναν να κοιμηθεί, και μόνο όταν είχε χορτάσει και είχε ξεκουραστεί έπαιρναν το θάρρος να τον ρωτήσουν ποιος είναι και από πού έρχεται. Με τη φιλοξενία, λοιπόν, οι Έλληνες δείχνουν θαυμάσια διάθεσή τους απέναντι στους ξένους.